

K O M U N I K A T
Z O M B U A N I A

Warszawa, maj 2012

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/62/2012

**OPINIE O BEZPIECZEŃSTWIE
I ZAGROŻENIU PRZESTĘPCZOŚCIĄ**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
11 stycznia 2012 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Od dwudziestu pięciu lat monitorujemy kwestię bezpieczeństwa w naszym kraju. Sprawdzamy, jak badani oceniają stan bezpieczeństwa w Polsce, czy czują się bezpiecznie w swojej okolicy, a także w jakim stopniu obawiają się tego, że mogą paść ofiarą przestępstwa. Interesowało nas również, ilu dorosłych padło w ostatnich pięciu latach ofiarą przestępstw.

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA

Dwie trzecie ankietowanych (66%) uważa Polskę za kraj, w którym żyje się bezpiecznie, prawie co trzeci zaś (31%) jest przeciwnego zdania¹. W ciągu ostatniego roku opinie na ten temat się pogorszyły – o 9 punktów zmniejszył się odsetek badanych określających Polskę jako kraj, w którym żyje się bezpiecznie, i o tyle samo przybyło niezadowolonych ze stanu bezpieczeństwa. Obecnie kwestia bezpieczeństwa w Polsce jest postrzegana podobnie jak w latach 2008–2009.

Tabela 1

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie?	Wskazania respondentów według terminów badań																			
	III '87	XI '93	IV '95	IV '96	IV '97	III '98	IV '99	II '00	IV '01	IV '02	IV '03	III '04	III '05	IV '06	IV '07	III '08	IV '09	IV '10	IV '11	IV '12
	w procentach																			
Tak	74	26	19	21	24	22	33	28	18	27	34	33	46	43	53	68	69	70	75	66
Nie	22	67	79	77	75	76	64	70	81	71	62	65	49	53	43	30	29	26	22	31
Trudno powiedzieć	4	7	2	2	1	2	4	2	1	2	4	2	5	4	4	2	2	4	3	3

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (263) przeprowadzono w dniach 12 – 18 kwietnia 2012 roku na liczącej 1018 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Na pozytywne postrzeganie stanu bezpieczeństwa w kraju wpływa dobra sytuacja materialna respondentów i wysokie miesięczne dochody *per capita*. Polskę jako kraj bezpieczny stosunkowo częściej określają ponadto osoby z wyższym wykształceniem, a także najmłodszy badani, w tym uczniowie i studenci.

Nadal na bardzo wysokim poziomie utrzymuje się odsetek osób deklarujących poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania (89%) – w tym roku jest on najwyższy z notowanych od końca lat osiemdziesiątych. Wydaje się, że odpowiedzi na pytanie o postrzeganie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania są bardziej miarodajne niż odpowiedzi na pytanie o stan bezpieczeństwa w kraju, ponieważ w pierwszym przypadku ankietowani odnoszą się w większym stopniu do swoich bezpośrednich doświadczeń, natomiast w drugim – na wyobrażenie o bezpieczeństwie i zagrożeniach w Polsce w znacznej mierze wpływają media.

Tabela 2

Czy miejsce, w którym Pan(i) mieszka, można nazwać bezpiecznym i spokojnym?	Wskazania respondentów według terminów badań																			
	III '87	XI '93	IV '95	IV '96	IV '97	III '98	IV '99	II '00	IV '01	IV '02	IV '03	III '04	III '05	IV '06	IV '07	III '08	IV '09	IV '10	IV '11	IV '12
	w procentach																			
Tak	80	67	69	70	72	72	72	71	68	69	73	75	78	78	81	87	88	86	88	89
Nie	17	30	29	29	26	26	26	28	31	29	25	24	20	21	18	12	12	13	11	9
Trudno powiedzieć	3	3	2	1	2	2	2	1	1	2	2	1	2	1	1	1	0	1	1	1

Bezpiecznie w swoim otoczeniu stosunkowo częściej niż inni czują się mieszkańcy wsi, natomiast rzadziej – mieszkańcy dużych i największych aglomeracji.

Badani, którzy swoje sąsiedztwo określają jako niebezpieczne, w większości krytycznie oceniają również stan bezpieczeństwa w kraju.

Tabela 3

Czy miejsce, w którym Pan(i) mieszka, można nazwać bezpiecznym i spokojnym*?	Czy, Pana(i) zdaniem, Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	71	26	3
Nie	22	76	2

* Pominięto „trudno powiedzieć”

POCZUCIE ZAGROŻENIA PRZESTĘPCZOŚCIĄ

Większość Polaków (59%) nie obawia się tego, że może paść ofiarą przestępstwa, natomiast poczucie zagrożenia deklaruje niemal dwie piąte (39%), przy czym tylko nieliczni (4%) bardzo się tego obawiają. Obawy przed tym, że ofiarą przestępstwa może stać się ktoś z bliskich, są częstsze. Wyraża je połowa badanych (50%). W obu przypadkach poziom obaw jest w ostatnich pięciu latach stabilny, z wyjątkiem niewielkiego, jednorazowego wzrostu w 2010 roku.

Tabela 4

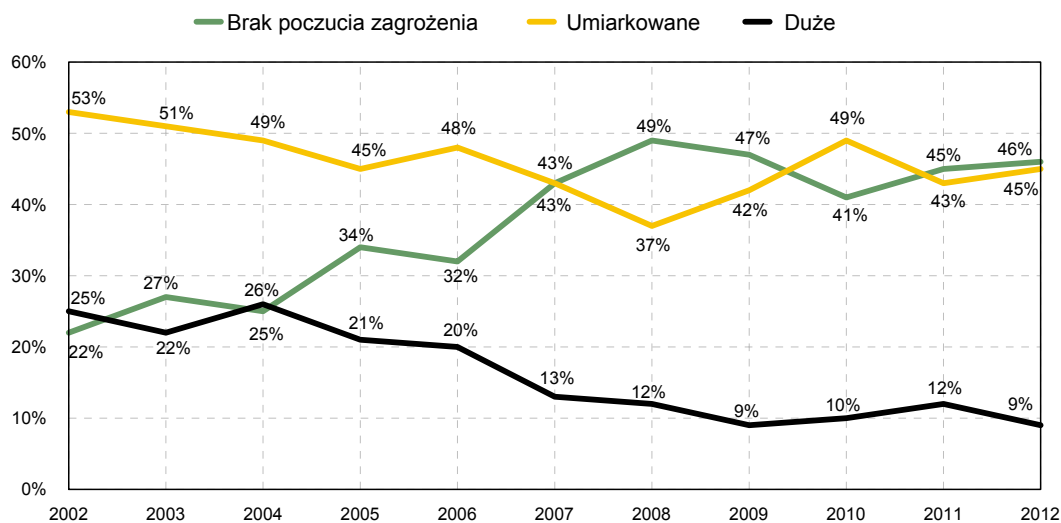
Czy obawia się Pan(i) tego, że może stać się ofiarą przestępstwa?	Wskazania respondentów według terminów badań																
	IV '96	IV '97	III '98	IV '99	II '00	IV '01	IV '02	IV '03	III '04	III '05	IV '06	IV '07	III '08	IV '09	IV '10	IV '11	IV '12
	w procentach																
Nie obawiam się	30	37	35	40	31	34	32	39	36	45	43	54	59	58	53	61	59
Obawiam się, ale nie tak bardzo	50	46	47	43	46	47	52	49	49	42	46	37	34	37	41	32	35
Bardzo się tego obawiam	17	15	15	14	21	18	14	10	14	9	9	7	6	4	5	5	4
Obawiam się	67	61	62	57	67	65	66	59	63	51	55	44	40	41	46	37	39
Trudno powiedzieć	3	2	3	2	2	1	2	2	1	3	2	2	1	1	1	2	2

Tabela 5

Czy obawia się Pan(i), że ofiarą przestępstwa może stać się ktoś z Pana(i) najbliższej rodziny?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	IX '00	IV '01	IV '02	IV '03	III '04	III '05	IV '06	IV '07	III '08	IV '09	IV '10	IV '11	IV '12	
	w procentach													
Nie obawiam się	30	26	25	30	28	36	34	44	52	50	44	48	48	
Obawiam się, ale nie tak bardzo	42	45	50	47	45	41	45	41	35	40	45	39	42	
Bardzo się tego obawiam	25	27	24	20	24	20	19	12	11	8	9	11	8	
Obawiam się	67	72	74	67	69	61	64	53	46	48	54	50	50	
Trudno powiedzieć	3	2	1	3	3	4	2	3	2	2	2	2	2	

Na podstawie odpowiedzi na dwa powyższe pytania obliczyliśmy wskaźnik zagrożenia przestępczością, który uwzględnia nie tylko to, czy respondent wyraża obawy, ale także to, jakie jest ich nasilenie. Blisko połowa dorosłych (46%) nie odczuwa zagrożenia i nie ma takiego poczucia w odniesieniu do bliskich. Niemal taka sama grupa (45%) przynajmniej w jednym pytaniu zadeklarowała umiarkowany lęk („obawiam się, ale nie tak bardzo”), nie wyrażając przy tym poważniejszych obaw („bardzo się obawiam”). Niewielu badanych (9%) ma duże poczucie zagrożenia przestępczością. W ciągu ostatniego roku zmniejszył się odsetek respondentów deklarujących silne obawy, a przybyło tych, którzy w ogóle nie odczuwają zagrożenia.

RYS. 1. STOPIEŃ OSOBISTEGO POCZUCIA ZAGROŻENIA PRZESTĘPCZOŚCIĄ

Obawy przed przestępczością są częstsze wśród kobiet niż mężczyzn, a także wśród mieszkańców dużych i największych aglomeracji. Relatywnie rzadziej niż inni wyrażają je osoby z wykształceniem podstawowym, respondenci najstarsi, a ponadto najlepiej zarabiający.

OSOBISTE DOŚWIADCZENIA

W ciągu ostatnich pięciu lat niemal co piąty respondent (17%) został okradziony, a co jedenasty (9%) deklaruje, że dokonano u niego włamania do domu. Czterech na stu badanych (4%) zostało w tym okresie napadniętych i obrabowanych, tyle samo padło ofiarą pobicia (4%) lub innego przestępstwa (4%). Ogólnie rzecz biorąc, trzy czwarte Polaków (77%) nie ma takich doświadczeń, natomiast co ósmy (12%) padł ofiarą jednego rodzaju przestępstwa, co jedenasty (9%) – dwóch, a nieliczni (2%) – trzech lub więcej.

Tabela 6

Czy w ostatnich pięciu latach przydarzyła się Panu(i) któraś z wymienionych niżej sytuacji:	Odsetki odpowiedzi twierdzących (według terminów badań)													
	VI '99	VI '00	IV '02	IV '03	III '04	III '05	X '05	IV '06	IV '07	IV '09	IV '10	IV '11	IV '12	
– ukradziono Panu(i) coś	22	19	31	28	29	23	22	26	20	16	19	18	17	
– dokonano u Pana(i) włamania (do domu, mieszkania, domku na działce, piwnicy, budynków gospodarczych)	9	8	17	14	17	13	11	16	11	10	10	9	9	
– został(a) Pan(i) napadnięty(a) i obrabowany(a)	4	4	5	5	7	4	3	6	4	3	4	2	4	
– został(a) Pan(i) pobity(a) lub umyślnie zraniony(a)	4	3	5	6	4	5	4	6	5	4	3	3	4	
– stał(a) się Pan(i) ofiarą innego przestępstwa	4	5	7	4	6	5	3	6	5	5	4	4	4	

Ofiarami przestępstw relatywnie częściej od innych byli mieszkańcy dużych i największych miast, respondenci młodsi (18–34 lata), najlepiej wykształceni, deklarujący najwyższe dochody, a także bezrobotni. Z kolei rzadziej niż inni takich sytuacji doświadczyli najstarsi badani, mieszkańcy wsi, osoby z wykształceniem podstawowym.

W 2011 roku policja odnotowała² więcej przestępstw niż rok wcześniej. Wzrosła liczba przestępstw zarówno kryminalnych, jak i gospodarczych oraz drogowych. Nadal jednak jest to ogółem mniej, niż popełniano w Polsce corocznie do 2007 roku. Z naszego tegorocznego sondażu wynika, że pogorszyły się opinie o stanie bezpieczeństwa w kraju, ale jednocześnie nie zmieniły się oceny bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania, które obecnie są najlepsze z dotychczasowych. Nie wzrosło również poczucie zagrożenia przestępczością, a poziom obaw w tym zakresie jest w ostatnich latach względnie stabilny.

Opracował
Michał FELIKSIAK

² Więcej na stronie:
http://www.statystyka.policja.pl/portal/st/842/47682/Postepowania_wszczete_przestepstwa_stwierdzone_i_wykrwalnosc_w_latach_19992011.html

Tabela 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		66	31	3	1018
Płeć	Mężczyźni	69	28	3	485
	Kobiety	64	33	4	533
Wiek	18-24 lata	73	24	2	127
	25-34	67	33		209
	35-44	65	32	3	174
	45-54	66	29	5	156
	55-64	68	29	2	182
	65 lat i więcej	59	34	7	170
Miejsce zamieszkania	Wieś	62	34	3	386
	Miasto do 20 tys.	73	23	4	155
	20-100 tys.	65	31	4	196
	101-500 tys.	67	31	2	169
	501 tys. i więcej mieszk.	70	26	4	112
Wykształcenie	Podstawowe	62	31	7	199
	Zasadnicze zawodowe	61	36	3	265
	Średnie	69	28	3	357
	Wyższe	72	27	1	197
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	76	22	2	104
	Średni personel, technicy	77	21	2	45
	Pracownicy adm.-biurowi	78	22		55
	Pracownicy usług	59	41		53
	Robotnicy wykwalifikowani	69	27	5	117
	Robotnicy niewykwalifik.	53	45	1	54
	Rolnicy	57	38	5	64
Pracujący na własny rach.	60	36	4	46	
Bierni zawodowo	Renciści	54	40	5	77
	Emeryci	65	30	5	223
	Uczniowie i studenci	83	12	4	65
	Bezrobotni	71	29		56
	Gospodynie domowe i inni	57	43		59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	76	22	3	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	73	26	1	90
	sekt. pryw. poza rolnict.	64	34	3	235
	prywatnym gosp. rolnym	59	39	2	60
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	57	42	1	139
	501-750	71	27	2	107
	751-1000	64	35	1	147
	1001-1500	62	33	5	194
	Powyżej 1500 zł	77	22	2	177
Ocena własnych war. mater.	Złe	58	35	6	153
	Średnie	60	38	2	463
	Dobre	77	20	3	403
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	66	29	5	42
	Raz w tygodniu	67	30	3	474
	1-2 razy w miesiącu	64	32	4	172
	Kilka razy w roku	64	34	2	227
	W ogóle nie uczestniczy	70	26	4	102
Poglądy polityczne	Lewica	65	33	2	195
	Centrum	68	29	3	358
	Prawica	72	26	2	249
	Trudno powiedzieć	57	36	7	217

Tabela 2

		Czy miejsce, w którym Pan(i) mieszka (dzielnica, osiedle, wieś), można nazwać bezpiecznym i spokojnym?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		89	9	1	1018
Płeć	Mężczyźni	91	9	0	485
	Kobiety	88	10	2	533
Wiek	18-24 lata	88	11	1	127
	25-34	89	10	1	209
	35-44	92	8		174
	45-54	90	8	2	156
	55-64	91	9		182
	65 lat i więcej	86	10	4	170
Miejsce zamieszkania	Wieś	95	5	1	386
	Miasto do 20 tys.	91	7	2	155
	20-100 tys.	87	12	2	196
	101-500 tys.	82	16	2	169
	501 tys. i więcej mieszk.	85	14	1	112
Wykształcenie	Podstawowe	88	9	2	199
	Zasadnicze zawodowe	87	11	2	265
	Średnie	91	8	1	357
	Wyższe	91	9		197
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	91	9		104
	Średni personel, technicy	96	4		45
	Pracownicy adm.-biurowi	94	6		55
	Pracownicy usług	87	13		53
	Robotnicy wykwalifikowani	85	14	1	117
	Robotnicy niewykwalifik.	97	3		54
	Rolnicy	93	4	3	64
	Pracujący na własny rach.	86	12	2	46
Bierni zawodowo	Renciści	86	11	3	77
	Emeryci	88	11	1	223
	Uczniowie i studenci	89	9	2	65
	Bezrobotni	95	5		56
	Gospodynie domowe i inni	85	13	3	59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	92	8		135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	89	11		90
	sekt. pryw. poza rolnict.	90	9	1	235
	prywatnym gosp. rolnym	94	4	2	60
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	90	10		139
	501-750	87	11	1	107
	751-1000	87	11	1	147
	1001-1500	88	9	2	194
	Powyżej 1500 zł	92	8		177
Ocena własnych war. mater.	Złe	85	13	2	153
	Średnie	88	11	1	463
	Dobre	93	6	1	403
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	83	14	4	42
	Raz w tygodniu	91	8	1	474
	1-2 razy w miesiącu	94	5	1	172
	Kilka razy w roku	85	14	1	227
	W ogóle nie uczestniczy	87	10	3	102
Poglądy polityczne	Lewica	91	9		195
	Centrum	90	9	1	358
	Prawica	91	8	1	249
	Trudno powiedzieć	87	11	2	217

Tabela 3

		Stopień osobistego poczucia zagrożenia przestępczością			Liczba osób
		Duże	Umiarkowane	Brak poczucia zagrożenia	
		%	%	%	
Ogółem		9	45	46	1000
Płeć	Mężczyźni	6	41	53	477
	Kobiety	11	49	39	524
Wiek	18-24 lata	9	47	44	127
	25-34	6	46	47	208
	35-44	9	57	34	170
	45-54	8	41	51	151
	55-64	11	45	44	180
	65 lat i więcej	11	35	54	165
Miejsce zamieszkania	Wieś	8	41	51	377
	Miasto do 20 tys.	5	45	50	150
	20-100 tys.	10	46	44	194
	101-500 tys.	13	51	36	167
	501 tys. i więcej mieszk.	10	52	38	112
Wykształcenie	Podstawowe	8	35	58	194
	Zasadnicze zawodowe	12	45	43	260
	Średnie	7	51	42	351
	Wyższe	9	47	44	196
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	9	46	45	104
	Średni personel, technicy	6	54	40	45
	Pracownicy adm.-biurowi	5	40	55	55
	Pracownicy usług	11	49	41	52
	Robotnicy wykwalifikowani	5	53	42	117
	Robotnicy niewykwalifik.	11	36	53	53
	Rolnicy	4	54	42	60
	Pracujący na własny rach.	10	48	42	45
Bierni zawodowo	Renciści	16	40	45	73
	Emeryci	10	41	49	219
	Uczniowie i studenci	10	49	42	65
	Bezrobotni	6	47	47	55
	Gospodynie domowe i inni	14	41	45	58
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	9	51	41	133
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	6	41	54	90
	sekt. pryw. poza rolnict.	8	49	43	233
	prywatnym gosp. rolnym	6	51	43	56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	10	48	41	138
	501-750	10	46	44	103
	751-1000	13	45	43	144
	1001-1500	8	53	39	192
	Powyżej 1500 zł	7	41	52	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	47	44	146
	Średnie	11	48	42	453
	Dobre	7	42	51	401
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	7	44	49	41
	Raz w tygodniu	8	47	45	467
	1-2 razy w miesiącu	9	44	46	172
	Kilka razy w roku	10	45	45	220
	W ogóle nie uczestniczy	9	42	48	102
Poglądy polityczne	Lewica	8	44	47	193
	Centrum	7	49	44	347
	Prawica	7	39	54	246
	Trudno powiedzieć	15	47	38	213

Tabela 4

		Odsetki badanych, którzy w ostatnich pięciu latach:		Liczba osób
		padli ofiarą co najmniej jednego rodzaju przestępstwa	nie byli ofiarami żadnego przestępstwa	
		%	%	
Ogółem		23	77	1018
Płeć	Mężczyźni	25	75	485
	Kobiety	22	78	533
Wiek	18-24 lata	28	72	127
	25-34	29	71	209
	35-44	25	75	174
	45-54	21	79	156
	55-64	21	79	182
	65 lat i więcej	13	87	170
Miejsce zamieszkania	Wieś	16	84	386
	Miasto do 20 tys.	19	81	155
	20-100 tys.	24	76	196
	101-500 tys.	34	66	169
	501 tys. i więcej mieszk.	35	65	112
Wykształcenie	Podstawowe	17	83	199
	Zasadnicze zawodowe	22	78	265
	Średnie	25	75	357
	Wyższe	28	72	197
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	26	74	104
	Średni personel, technicy	33	67	45
	Pracownicy adm.-biurowi	21	79	55
	Pracownicy usług	28	72	53
	Robotnicy wykwalifikowani	17	83	117
	Robotnicy niewykwalifik.	27	73	54
	Rolnicy	24	76	64
	Pracujący na własny rach.	35	65	46
Bierni zawodowo	Renciści	26	74	77
	Emeryci	13	87	223
	Uczniowie i studenci	27	73	65
	Bezrobotni	34	66	56
	Gospodynie domowe i inni	25	75	59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	21	79	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	23	77	90
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	71	235
	prywatnym gosp. rolnym	25	75	60
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	24	76	139
	501-750	21	79	107
	751-1000	25	75	147
	1001-1500	20	80	194
	Powyżej 1500 zł	31	69	177
Ocena własnych war. mater.	Złe	23	77	153
	Średnie	22	78	463
	Dobre	24	76	403
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	13	87	42
	Raz w tygodniu	20	80	474
	1-2 razy w miesiącu	25	75	172
	Kilka razy w roku	27	73	227
	W ogóle nie uczestniczy	30	70	102
Poglądy polityczne	Lewica	28	72	195
	Centrum	25	75	358
	Prawica	21	79	249
	Trudno powiedzieć	18	82	217